

11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresinin Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Remzi ÖRTEN
Gazi Üniversitesi, İİBF

Özet

11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi 19-22 Temmuz 2006 tarihlerinde Fransa, Nantes'ta yapılmıştır. Kongreye yirmi farklı ülkeden katılım olmuş ve 66 bildiri sunulmuştur. Türkiye ise yirmi kişi ile katılmış ve yedi bildiri sunmuştur. Kongrenin başkanlığını Nantes Üniversitesi'nden Prof. Yannick Lemarchand yapmıştır.

Kongrenin bir ana tema etrafında değil, çeşitli konuları ele alan bildiriler çerçevesinde organize edildiği dikkati çekmiştir.

Türk delegasyonu on ikincisini yapmak üzere kongreyi devralmıştır. Bu amaçla kongre süresince kongreyi ve Türk muhasebe kültürünü tanıtan bir stand açılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe Tarihçileri Kongreleri, 11. kongre, 12. kongre, Türk muhasebe kültürü.

Abstract (Evaluation of 11th World Congress of Accounting Historians)

11th World Congress of Accounting Historians was held July 19-22, 2006 in Nantes, France. Attendees from twenty countries participated in the congress and presented 66 papers. Twenty people from Turkey attended to the congress and they presented seven papers. The convenor of the congress was Prof. Yannick Lemarchand.

It would be appropriate to state that the congress was not drawn within framework of a main theme; it was organized within context of wide range of subjects.

Turkish delegation took over the congress in order to organize the 12th Congress in 2008. For this purpose, an information desk promoting the 12th congress and Turkish accounting culture was set up at the congress venue.

Key Words: World Congresses of Accounting Historians, 11th Congress, 12th Congress, Turkish accounting history culture.

1- Giriş

Uluslararası kongrelerin ve bilimsel toplantıların bilim adamlarıyla uygulayıcıların birbirini tanımaları, fikir alışverişinde bulunmaları, değişik kültürleri paylaşmaları, birbirlerine yakınlaşmaları açısından önemi büyüktür.

11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi, 19-22 Temmuz 2006'da Nantes'da (Fransa) gerçekleştirildi.

Bu kongrenin organizatörü Nantes Üniversitesi Nantes-Atlantik İşletme Yönetimi Araştırma Merkezi ile Bilim Adamları Derneği idi.

Kongrenin düzenlenmesinden sorumlu olan kişi Yannick LEMARCHAND'dı.

Kongrede 66 tebliğ sunuldu. Türkiye'de bu kongreye 7 tebliği ile katıldı.

Kongreye katılanların Türkiye'deki organizasyonunu muhasebe tarihçisi Prof. Dr. Oktay GÜVEMLİ yaptı.

2- Kongrenin Değerlendirilmesi

Kongre düzenleyicileri ve Nantes'ın yetkilileri kongreye katılanlara Fransız konuk severliliğini gösterdiler.

Kongrenin düzenleyicisi sayın Yannick LEMARCHAND'ın 19.07.2006, saat 19'da verdiği resepsiyon, Nantes Belediye Bakanı Sayın Jean-Marc AYRAULT'un 20.07.2006 saat 20:00'da verdiği resepsiyon, 21.07.2006 saat 20:00'da kongre düzenleme kurulunun verdiği gala yemeği, 20.07.2006 Perşembe, 21.07.2006 Cuma, 22.07.2006 Cumartesi günleri Nantes Ticaret ve Sanayi Odası'nda verilen öğle yemekleri, 22.07.2006'da LU Bisküvi Fabrikası tarafından verilen akşam yemeği, kongreye katılanlara refakat edenler için düzenlenen özel geziler ve diğer sosyal faaliyetler bunların örnekleridir.

Kongrenin başladığı 19.07.2006'da, kongreye kayıt, geçmiş ve gelecek kongre düzenleyicilerin toplantısı ve açılış resepsiyonu yer aldı.

Kongrenin ikinci günü (20.06.2006) saat 09:00'da kongreye katılanların tamamı aynı salonda açılış (protokol) konuşmaları ve özel konulu konuşmalarla başladı.

a) Açılış Protokol Konuşmaları

Nantes Üniversitesi'ni temsilen üniversite rektör yardımcısı Jacques GIRARDEAU ilk konuşmayı yaptı. Konuklara; "hoş geldiniz" dedi ve "kongrenin başarılı geçmesini" diledi.

İkinci konuşmayı Fransa Muhasebe Uzmanları Birliği Başkanlığı adına sayın Jean-Paul BURBAN yaptı.

Sayın BURBAN Fransa Muhasebe Uzmanları Birliğini çok yakından ilgilendiren bu önemli toplantıya Birlik başkanı sayın Jean-Pierre ALIX'in önemli bir mazereti nedeniyle katılmadığını

ifade etti. Başka'nın selam ve saygılarını ilettili.

Bu kongrenin destekleyicisi olduklarını, kongreye katılanları Nantes'da ağırlamak-tan mutlu olduklarını ifade etti.

Bu tür bir uluslararası kongrenin Nantes'da ilk defa düzenlendiğini ve bundan dolayı onur duyduklarını vurguladı.

Sayın BURBAN konuşmasında;

- UFRS'nin tüm ülkelerde uygulanma-sının,
- UFRS ile US GAAP'ın uyumlaştırıl-masının önemi üzerinde durdu.
- Luca Pacioli'den önce o çağın muhasebe uygulamalarının özellikle İtalya'da yapılmış olduğunu da ayrıca vurguladı.

Üçüncü konuşmacı, Frankofon Ülkeleri Muhasebe Derneği Başkanı sayın Marc NIKITIN, muhasebe ile ekonomik gelişme arasındaki ilişki üzerinde durdu ve bu konuda başkanı bulunduğu Derneğin yapmış olduğu çalışmaları özetledi.

Dördüncü konuşmacı, Muhasebe Tarihçileri Akademisi Başkanı sayın Salvador CARMONA idi. Sayın CARMONA 11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'ne katılanlara hoş geldiniz dedi. Kongrenin başarılı olmasını diledi.

Bu kongrenin 12.'sinin 2008'de Türkiye'de yapılacağını ve Türkiye'nin hazırlıklarını şimdiden yoğun bir şekilde sürdürdüğünü söyledi.

Beşinci konuşmacı, 11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'nin düzenleme kurulu başkanı sayın Yannick LEMARCHAND, bu kongreyi sadece kendisinin düzenlemediğini ve bir ekip halinde çalıştıklarını ifade etti.

Muhasebe Tarihçileri Kongresi'nin ilk düzenleyicisi ve fikir babası olan STEVELINCK'ten övgü ile söz etti.

STEVELINCK'in çalışmaları ile ilgili olarak düzenlenen sergi ile yemekler, resepsiyonlar, geziler ve diğer sosyal faaliyetler hakkında bilgi verdi.

Her tebliğ için yarım saat ayrıldığını, bunun 20 dakikasının sunum, 10 dakikasının soru ve katkı için kullanılacağını ifade etti.

Teknik konularda yardımcı olacak personeli katılımcılara tanıttı.

b) Özel Konulu Konuşmalar

New-York Üniversitesi'nden Dick BRIEF ve Sosyal Bilimler Yüksek Okulu'ndan Patrick FRIDENSON özel konulu iki konuşma yaptılar.

Bu konuşmalardan ilki sayın BRIEF'in yaptığı "Birinci Uluslararası Muhasebe Tarihçileri Kongresi'nden (1970) İzlenimler" idi.

Sayın BRIEF konuşmasında muhasebe tarihinin ve muhasebe tarihçileri kongrelerinin duayeni olan STEVELINCK'den övgü ile söz etti.

STEVELINCK'in muhasebe tarihi ile ilgili çalışmalarının 1960'da başladığını ve ilk uluslararası muhasebe tarihçileri toplantısını 1970'de yaptığını, bu toplantıya kendisinin de davet edildiğini söyledi.

STEVELINCK'in muhasebe tarihi konusunda, konuşmacı sayın BRIEF de dahil olmak üzere, herkesi yönlendirdiğini ifade etti.

STEVELINCK tarafından 1970'de düzenlenen ilk toplantıda ele alınan konuların çok önemli olduğunu vurguladı.

Temeli STEVELINCK tarafından atılan bu kongrelerin muhasebenin tarihi gelişimi konusunda önemli araştırmaların yapılmasına, çağdaş muhasebe konusunda bilgi alışverişinde bulunulmasına, muhasebe uygulayıcılarının ve bilim adamlarının tanışmasına ve yakınlaşmasına büyük katkıları olduğunu anlattı.

Bu kongrelerin muhasebe tarihi ve çağdaş muhasebe konusundaki yayınların artmasına katkıda bulunduğunu ifade etti.

Yayınlanan kitap sayısının 350 civarında olduğunu vurguladı.

Muhasebe tarihine ve çağdaş muhasebeye katkısı olan bilim adamlarının adlarını ve katkılarını örneklerle açıkladı.

Özel konulu konuşmanın ikincisi sayın FRIDENSON tarafından yapılan konuşmanın başlığı "İşletme Tarihi ve Muhasebe Tarihi" idi.

Sayın FRIDENSON'un konuşmasında söylediklerini şöyle özetleyebiliriz:

- 1- İşletme tarihi ile muhasebe tarihi arasında sıkı bir ilişki vardır. İşletmeler geliştikçe muhasebe de gelişir.
- 2- Şirketleşme ve ortak sayısının artması muhasebeye olan gereksinmeyi artırır.
- 3- Teknolojik gelişme muhasebenin de gelişmesine katkı sağlar.
- 4- İşletmeler uluslararası bir nitelik kazanırsa, muhasebenin de uluslararası kurallara (standartlara) göre yürütülmesi gerekir.
- 5- Belge düzenin iyileştirilmesi ve belge kullanımının zorunlu hale getirilmesi muhasebenin de gelişmesine katkıda bulunur.
- 6- Vergi sisteminin çağdaşlaşması ve kar üzerinden alınan vergilere ağırlık verilmesi muhasebenin gelişmesine neden olur.
- 7- Muhasebe eğitiminin ihtisaslaşmış işletme fakültelerinde (veya muhasebe fakültelerinde) verilmesi muhasebenin gelişmesine yardımcı olur.
- 8- İşletme risklerinin belirlenmesi ve risk yönetimi uygulamaları muhasebenin gelişmesine neden olur.
- 9- Kültürel gelişme ve yenileşme isteği muhasebenin de gelişmesinde etkili olur.
- 10- Sağlıklı ve bağımsız bir şekilde yapılan muhasebe denetimi muhasebenin gelişmesini olumlu yönde etkiler.

Özel konulu olması gereken diğer bir konuşma da 12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi hazırlık çalışmalarını tanıtmı konuşmasıydı. 20-24 Temmuz 2008'de İstanbul'da yapılacak 12. Muhasebe Tarihçileri Kongresi'ne ilişkin Kongre Başkanı Sayın Prof. Dr. Oktay

GÜVEMLİ tarafından yapılan tanıtım toplantısındaki açıklamalara ve powerpoint gösterilerine toplantıya katılanlar büyük ilgi gösterdikler ve bu başarılı hazırlık çalışmaları için Kongre Başkanına teşekkür ettiler.

Protokol konuşmaları ile özel konulu konuşmalar dışındaki kongre çalışmaları, genelde (iki oturum hariç), ayrı salonlarda yapılan grup çalışmaları şeklinde sürdürüldü.

Aynı anda farklı salonlarda farklı tebliğlerin sunulması şeklinde yapılan bu uygulamada, kongrenin tümünde yapılan tebliğ sunumlarının değerlendirilmesi mümkün olmadı.

Katıldığımız sunumlarda ve tebliğleri okumamızda vardığımız sonuca göre;

- Kongrenin belirli bir ana teması yoktu.
- Tebliğler serbest konulu bir nitelikteydi.
- Tebliğ sunucularına sorulan sorular ve katkı konuşmaları çok azdı.

Açılan stantlardan en zengini ve en ilgi çekeni de Türk Delegasyonu standıydı. Türk delegasyonundaki tebliğler ve tebliğ sunucuları, hazırlanış, ilgi ve sunuş açısından ülkemizi başarılı bir şekilde temsil ettiler.

Tebliğ sunucularının özel yetenekleri yanında Türkiye’de yapılan hazırlık toplantılarında sunulacak tebliğlere ait aşar-

ğıdaki kararın alınması ve uygulanması da bize göre, bu başarıda etkili olmuştur.

- 1- Tebliğ sunarken yapılacak konuşmaya ait konuların belirli bir mantık ilişkisine göre Türkçe olarak sıralanması,
- 2- Sıralanan bu konulara göre, tebliğ sunumunun yeniden Türkçe olarak yazılması,
- 3- Yazılan konuşma metninin İngilizce’ye çevrilmesi,
- 4- İngilizce’ye çevrilen ve belirli bir sıralamayı takip eden bilgilerin teybe veya kasete alınması,
- 5- Yapılan konuşmanın teypten veya kasetten dinlenmesi ve 20 dakikalık sürenin buna göre ayarlanması,
- 6- İlgi çekici bir sunum yapılabilmesi için konuşma metnine ait hakimiyetin teyp veya kasetten dinlenerek artırılması ve mümkünse konuşma metninin ezberlenmesi.

Türk tebliğ sunucuları; yardımlaşma, giyim, davranış, sunuşta konuya hakimiyet, verilen süreye uyum, sorulan sorulara yanıt verme açısından olağanüstü bir başarı gösterdiler. Kendileriyle gurur duyduğum genç Türk meslektaşlarıma gösterdikleri bu başarıdan dolayı teşekkürü borç bilmekteyim.

Türk delegasyonu’nda yer alan tebliği konuları ile tebliği hazırlayanlar aşağıdadır:

TEBLİĞ KONULARI	TEBLİĞİ HAZIRLAYANLAR
1- “World Congresses of Accounting Historians 1970-2006: An Evaluation” (Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongreleri, 1970-2006: Bir Değerlendirme)	Prof. Dr. Oktay GÜVEMLİ Batuhan GÜVEMLİ (Marmara Üniversitesi)
2- “Development of Accounting in the First Half of 20 th Century” (20. Yüzyılın İlk Yarısında Türkiye’de Muhasebenin Gelişimi)	Prof. Dr. Remzi ÖRTEN (Gazi Üniversitesi)
3- Higher Education Institutions and the Accounting Education in the Second Half of 19 th Century in the Ottoman Empire” (19. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı İmparatorluğu’nda Yüksek Öğretim Kurumları ve Muhasebe Eğitimi)	Prof. Dr. Yusuf SÜRME Araş. Gör. Dr. Uğur KAYA (Karadeniz Teknik Üniversitesi) Araş. Gör. Hilmi Erdoğan YAYLA (Giresun Üniversitesi)
4- “Public Financial Administration of Ottoman Empire Between The Years 1838-1880 and General	Haydar KULAKSIZ (Maliye Bakanlığı Muhasebat

Directorate of Public Accounts (1838-1880 Yılları Arasında Osmanlı İmparatorluğunda Kamu Maliyesi Yönetimi ve Muhasebat Genel Müdürlüğü)	Genel Müdürlüğü)
5- “From The First Corporate Accounting Practise in the Ottoman Empire: Ereğli Coal Company and Accounting Book Records 19 th Century” (19. Asırda Osmanlı İmparatorluğu’nda İlk Şirketler Muhasebesi Uygulaması: Ereğli Kömür İşletmesi ve Muhasebe Kayıtları)	Doç. Dr. Cengiz TORAMAN (Balıkesir Üniversitesi) Dr. Ahmet ÖĞRETEN (Zonguldak Karaelmas Üniversitesi)
6- “An Accounting System Used Between 14 th and 19 th Centuries In The Middle East: The Merdiven (Stairs) Method” (Ortadoğuda 14. ve 19. yüzyıllar arasında uygulanan bir Muhasebe Sistemi: Merdiven Yöntemi)	Yrd. Doç. Dr. Mehmet ERKAN Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan AYDEMİR Yrd. Doç. Dr. Cemal ELİTAŞ (Afyon Kocatepe Üniversitesi)
7-“ A Descriptive Study On Accounting System of Early 19 th Century Ottoman Navy 1803 Routien Fleet Navigation to The Mediterranean Sea” (19. Yüzyılın Başında Osmanlı Donanmasındaki Muhasebe Sistemi Üzerinde Tasviri Bir Çalışma: 1803’te Akdeniz’de Yapılan Deniz Seferi İle İlgili)	Dr. Abdülkerim DAŞTAN (Karadeniz Teknik Üniversitesi) Arş. Gör. Hilmi Erdoğan YAYLA (Giresun Üniversitesi)

11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi’nde dikkatimizi çeken ve eleştiri konusu olabilecek bazı değerlendirmelerimiz aşağıdadır.

- Tebliğlerin bir kısmında Fransızca özeti yer almakta, bir kısmında ise sadece İngilizce özeti ile yetinilmekteydi. Bu durum bize göre Kongre’nin şekil yönünden eksikliği idi.
- Kongrenin yapıldığı yerin tanıtılması yeterli değildi.
- Tebliği yazdıkları metinden aynen okuyan ve telaffuz bozukluğu nedeni ile okuduğu da anlaşılmayan tebliği sunucuları vardı (Özellikle İtalyan, Portekiz ve İspanyol sunucularının bir kısmında).
- Tebliğ sunucularının bir kısmı sorulan soruları anlamakta ve yanıt vermekte zorlandılar. Bunun en tipik örneği, bu değerlendirmeyi yapan kişinin kongreye katılan tüm üyelerin hazır bulunduğu toplantıda Sayın André VANOLİ’ye “ulusal muhasebe ile firma muhasebesi arasındaki ilişkinin hangi mali tablo aracılığı ile ve nasıl yapılacağı” konusunda sorulan sorunun yanıtı kalması idi.

- Bazı katılımcıların giyimleri kongre ciddiyeti ile bağdaşmayacak şekilde uygunsuz bir görünüm arz etmekteydi.
- Protokol ve özel konulu konuşmacılardan bazıları, konuşmaları ile ilgili yazılı metin hazırlamamışlardı.
- İlk toplantı ile özel iki toplantı dışındaki tebliğ sunumlarının farklı odalarda farklı salonlarda ve grup çalışması şeklinde yapılması ve grup çalışmalarındaki sonucun topluca grup temsilcileri tarafından ortak bir toplantıda açıklanmamış olması kongre ile ilgili iletişim eksikliğine neden olmaktadır.
- Kongrede sunulan tebliğ sayısı (66 adet tebliğ) bir önceki kongreye (114 adet tebliğ) nazaran azdı.

3. Sonuç

11. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi’nde Türkiye’yi temsil eden tebliğ sunucuları olağanüstü başarı gösterdiler.

Bu başarıda kongrenin Türkiye’deki organizasyonunu üstlenen değerli dostum ve meslektaşım Prof. Dr. Oktay GÜ-VEMLİ’nin titiz çalışmaları ve tebliğleri

hazırlayanların adeta bir tez sunumu gibi ciddi bir şekilde hazırlanmış olmaları etkili oldu.

Uluslararası bir çok toplantıya katılan bir kişi olarak, yaptığımız tespite göre; Türk delegasyonundaki tebliğ sunucularının yardımlaşma, Türkiye'yi temsil açısından gösterdikleri özen ve başarıları diğer ülkelerden daha iyiydi. Türkiye'miz bu kongrede imrenilen örnek bir ülke olarak yerini aldı.

2008'de Prof. Dr. Oktay GÜVEMLİ'nin sorumluluğu altında İstanbul'da düzenlenecek 12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi'nde gerek tebliğ sayısı gerekse kongrenin organizasyonu açısından başarılı olmamız için, bize göre, her hangi bir engel yoktur.

Dileğimiz Türkiye'deki tüm muhasebe bilim kişileri ile muhasebe uygulayıcılarının ve muhasebe ile ilgili kurum ve kuruluşların 20-24 Temmuz 2008'de İstan-

bul'da yapılacak olan bu Kongreye gereken ilgiyi göstermeleri ve şimdiye kadar yapılan 11 kongrenin en başarılısınının 12. Dünya Muhasebe Tarihçileri Kongresi olmasıdır.

Kaynaklar

11th World Congress of Accounting Historians, Congress Participants List, 19-22 July, 2006, Nantes- France.

11th World Congress of Accounting Historians Abstract Book, 19-22 July, 2006, Nantes- France.

11th World Congress of Accounting Historians Plenary Session Presentations, 19-22 July, 2006, Nantes- France.

11th World Congress of Accounting Historians Program, 19-22 July, 2006, Nantes- France.

11th World Congress of Accounting Historians Call for Papers.

11th World Congress of Accounting Historians First Announcement Call for Papers.